

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 11 0 У 024754 21 Увп
Бања Лука, 26.1.2022. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија, Страхине Ђурковића предсједника вијећа, Душка Бојовића и Смиљане Мрша чланова вијећа, уз учешће записничара Тамаре Кочић, у управном спору по тужби С.М. из Б., заступаног по пуномоћнику Д.С. адвокату из Б. (у даљем тексту: тужилац), против одлуке број ... од 11.2.2019. године Надзорног одбора Комуналног предузећа „Б.“ а.д. К. (у даљем тексту: тужени), у предмету слободног приступа информацијама, одлучујући о захтјеву тужиоца за ванредно преиспитивање рјешења Окружног суда у Бањалуци број 11 0 У 024754 19 У од 2.11.2020. године, у нејавној сједници одржаној дана 26.1.2022. године донио је

ПРЕСУДУ

Захтјев се уважава, рјешење Окружног суда у Бањалуци број 11 0 У 024754 19 У од 2.11.2020. године се укида и предмет враћа на поновно суђење.

Образложење

Побијаним рјешењем суда је, у ставу 1. изреке одбачена као преурањена тужба против оспореног акта туженог од 11.2.2019. године, којим је одбијен захтјев тужиоца за приступ траженим информацијама, уз навођење да су све информације о раду предузећа доступне свим заинтересованим лицима али да документа која је тужилац затражио су пословна тајна предузећа и да му стога не могу бити достављена у траженом облику. Ставом 2. изреке побијаног рјешења суда је одбијен захтјев тужиоца за накнаду трошкова управног спора.

Одбацивање тужбе суд је образложио разлозима да како је тужилац затражио од туженог да у смислу члана 198. став 5. Закона о општем управном поступку („Сл. гласник Републике Српске“ број 13/02, 87/07, 50/10 и 66/18 у даљем тексту: ЗОУП) допуни оспорени акт одговарајућим упутством о правном средству, те како о том захтјеву тужени није одлучио нити је тужиоцу доставио допуњено рјешење, тужба је преурањена јер рок за подношење тужбе почиње тећи тек након одлучивања о захтјеву тужиоца за допуну оспореног акта упутством о правном средству, односно достављања допуњеног рјешења. Само у ситуацији да тужени орган утврди да такав захтјев није поднесен благовремено, рок за подношење тужбе би се рачунао од дана достављања оспореног акта, па тако да је тужба одбачена примјеном члана 22. тачка 1. Закона о управним споровима („Сл. гласник Републике Српске“ број 109/05 и 63/11, у даљем тексту: ЗУС).

Благовременим захтјевом за ванредно преиспитивање (у даљем тексту: захтјев) тужилац оспорава побијано рјешење суда, због разлога из члана 35. став 2. ЗУС-а, што се односи на повреду закона, другог прописа и општег акта и повреду прописа о поступку која је могла бити од утицаја на рјешење ствари. Истиче да је суд погрешно протумачио члан 198. став 5. ЗОУП-а успостављајући дилаторни рок, иако се тим чланом одгађа већ постојећи преклузивни рок од 30 дана из члана 15. став 2. ЗУС-а, а ниједном одредбом ЗОУП-а ни ЗУС-а није прописан дилаторни рок за подношење тужбе ради поништења управног акта, већ само преклузивни рок, што се односи и на покретање спора због „ћутања администрације“. Тумачењем суда да радња не може да се предузме прије него што преклузивни рок почне да тече, у потпуности би се обесмислила и избрисала разлика између те двије врсте рока, па тако да је то тумачење противно и начелима из чланова 6, 7, 14. и 15. ЗОУП-а јер га као тужиоца оставља без правног механизма за заштиту његових права, сходно чему није јасно које дјелотворно правно средство може да искористи да би приморао туженог да му достави тражено упутство о правном средству против оспореног акта, против којег је поднио тужбу. Како такво дјелотворно правно средство и не постоји, побијаним рјешењем суда је повријеђено његово право на приступ суду, које му јамче одредбе чланова 16, 48. став 2. и 113. став 1. Устава Републике Српске и члана 14. Међународног пакта, а и члана 6. став 1. Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода, чиме је то његово право учињено теоретским и илузорним, умјесто практичним и остваривим, пошто га ставља у неизвјесност и бесперспективност у погледу остваривости тог права. Наглашава да је тужени оспорени акт донио као коначни управни акт, против којег има право да покрене управни спор, које право му је временски ограничено искључиво преклузивним роком од 30 дана након што му је достављен оспорени акт, а који је рок по ставу из побијаног рјешења суда одгођен, сходно чему је предметна тужба благовремена, а није пријевремена како је то погрешно закључио суд. Предлаже да се побијано рјешење суда преиначи тако да се тужба уважи и оспорени акт поништи, те тужени обавезе да му надокнади трошкове поступка, како састава тужбе поднесене по пуномоћнику адвокату а тако и састава предметног захтјева од 1.316,25 КМ, с тим да се ослободи у погледу обавезе плаћања судских такса (што је затражио поднеском од 1.9.2019. године), или пак да се побијано рјешење суда укине и предмет врати на поновно суђење, те да се у поновном поступку одлучи и о захтјеву за накнаду трошкова поступка, односно ослобађању од обавезе плаћања судских такса.

Тужени у одговору истиче да је захтјев без основа, па у свему остаје код разлога датих у одговору на тужбу и разлога побијаног рјешења суда. Истиче да није јавни орган у смислу члана 3. став 2. ЗОСПИ-а и члана 1. Конвенције Савјета Европе о приступу службеним документима (ЦЕТС 205) објављене у „Службеном гласнику БиХ - Међународни уговори“ број 10/11, те да и није дужан да примјењује ЗОСПИ у свом раду, сходно чему нема обавезу за било каквим достављањем података тужиоцу. Предлаже да се захтјев одбије.

Размотривши захтјев, одговор туженог, побијано рјешење суда, оспорени акт и остале прилоге у списима предмета, на основу одредбе члана 39. ЗУС-а, одлучено је као у изреци ове пресуде из следећих разлога:

Из списка произилази да је тужилац, као слободни новинар дана 22.1.2019. године поднио путем електронске поште, захтјев туженом за приступ информацијама у смислу ЗОСПИ-а, затраживши да му тужени достави статут (са измјенама и допунама), акт о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста (са измјенама и допунама), последњих десет рјешења туженог по захтјевима у вези са остваривањем права из

надлежности тог предузећа, посљедња три уговора о раду и посљедња три уговора о дјелу, као и број таквих уговора закључених у 2018. и 2019. години, те три највриједнија уговора односно споразума које је тужени као предузеће закључио од почетка 2018. године у вези са јавним набавкама у износу већем од 6.000 КМ, а и све анексе, измјене и допуне тих уговора, записнике о отварању, прегледу и оцјени понуда, извјештаје о преузимању тендерске документације у вези са тим набавкама, а и одлуке о покретању тих поступака јавних набавки, те такође три највриједнија уговора односно споразума који је тужени закључио од почетка 2018. године у вези са јавним набавкама у износу нижем од 6.000 КМ, а и одлуке о покретању тих поступака јавних набавки, те посљедњи годишњи извјештај о раду туженог, а и водич за приступ информацијама и индекс-регистар туженог. Одговором број ... од 4.2.2019. године тужени је обавијестио тужиоца да без сагласности органа предузећа није у могућности доставити тражене информације, а на шта је тужилац изјавио жалбу, препоручено путем поште дана 12.2.2019. године коју је тужени примио дана 14.2.2019. године, па је рјешавајући по жалби дописом број ... од 19.2.2019. године тужени обавијестио тужиоца да му доставља поменути оспорени акт, односно одлуку Надзорног одбора предузећа број ... од 11.2.2019. године. Тужилац се након тога дана 20.2.2019. године обратио туженом затраживши да се оспорени акт допуни одговарајућим упутством о правном средству, истичући да је оспорени акт (у којем је назначено да представља одлуку по жалби) донесен дан прије него што је и поднио препоручено поштом жалбу, а и три дана прије него што је жалбу тужени примио дана 14.2.2019. године, па како се у тој одлуци наводи да је донесена по његовом захтјеву за приступ информацијама, да је потребно да му тужени појасни шта тачно представља првостепени акт туженог број 306/19 од 4.2.2019. године, а и поменути оспорени акт број 366/19 од 11.2.2019. године.

Како тужени није дао одговор на то тражење, тужилац је дана 22.5.2019. године поднио тужбу против оспореног акта број ... од 11.2.2019. године, која тужба је побијаним рјешењем суда одбачена као пријевремена, а са разлозима који су већ изнесени у уводном дијелу образложења ове пресуде.

Побијано рјешење суда није правилно а самим тим ни законито.

Наиме, тачно је да је чланом 15. став 2. ЗУС-а прописано да се тужба подноси у року од 30 дана од дана достављања управног акта странци која подноси тужбу, а чланом 22. тачка 1. истог закона прописано да ће надлежни суд у сваком стадијуму поступка рјешењем одбацивати тужбу ако утврди да је тужба пријевремена.

Тачно је и да је чланом 198. став 5. ЗОУП-а прописано да кад у рјешењу органа управе није дато никакво упутство о правном средству или је упутство непотпуно, странка може поступити по прописима а може у року од 8 дана тражити од органа који је рјешење донио да допуни рјешење, у ком случају рок за жалбу, односно тужбу тече од дана достављања допуњеног рјешења.

Како је у конкретном случају тужилац оспорени акт примио дана 20.2.2019. године, па истог дана од туженог затражио да се оспорени акт допуни упутством о правном средству, који допис је тужени примио дана 22.2.2019. године, на који и није дао одговор, тужиоцу ништа друго није преостало него да поднесе тужбу против оспореног акта, како је то и учинио дана 22.5.2019. године. Стога у конкретном случају тужба не може бити преурањена, без обзира што тужени није дао одговор на тражење тужиоца за допуну оспореног акта у погледу упутства о правном средству, будући да би у таквој ситуацији било апсурдно да тужилац подноси тужбу због „ћутања

администрације“ због тога што тужени није дао одговор на то тражење за допуну оспореног акта упутством о правном средству, код чињенице да већ и постоји коначни управни акт туженог.

Према томе, тужилац је оправдано и поднио тужбу против оспореног акта, јер ниједном законском одредбом није прописан рок у којем тужени треба да да одговор на тражење тужиоца за допуну оспореног акта упутством о правном средству, сходно чему тужилац и није могао у недоглед чекати да ли ће тужени дати одговор на то његово тражење за допуну оспореног акта упутством о правном средству. Због тога нису били испуњени услови за одбацивање тужбе у смислу члана 22. тачка 1. ЗУС-а, што је неправилно учињено ставом 1. изреке побијаног рјешења суда.

У вези са наведеним, тужилац оправдано истиче да уколико би се прихватио став из побијаног рјешења суда, онда би неспорно остао без права на судску заштиту, чиме би било повријеђено његово право на приступ суду, зајамчено Уставом Републике Српске и Европском конвенцијом о заштити људских права и основних слобода, која се директно примјењује у Босни и Херцеговини и има предност над свим осталим законима, а које право је заштићено и чланом II тачка 3. е) Устава Босне и Херцеговине.

Сходно изнесеном су учињене повреде правила поступка од утицаја на законитост побијаног рјешења суда, па тако да се предметни захтјев тужиоца, на основу одредаба члана 40. став 1. и 3. ЗУС-а уважава, побијано рјешење суда укида и предмет враћа на поновно суђење.

При томе ће суд одлучити и о свим трошковима поступка, укључујући трошкове предметног захтјева, а на основу одредбе члана 397. став 3. Закона о парничном поступку („Сл. гласник Републике Српске” број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 и 61/13) у вези са чланом 48. ЗУС-а као и члановима 49. и 49а. истог закона.

Записничар
Тамара Кочић

Предсједник вијећа
Страхиња Ђурковић

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић